

การศึกษาลักษณะงานที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศูนย์

นางสาววรรดิภรณ์ มุกต์มณี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-17-0485-2

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A STUDY OF DESIRABLE JOB CHARACTERISTICS OF PROFESSIONAL NURSES,
REGIONAL HOSPITAL AND MEDICAL CENTERS**

Miss Voralux Mookmanee

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Administration**

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-17-0485-2

วรลักษณ์ มุกค์มณี : การศึกษาลักษณะงานที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศูนย์.
(A STUDY OF DESIRABLE JOB CHARACTERISTICS OF PROFESSIONAL
NURSES, REGIONAL HOSPITAL AND MEDICAL CENTERS) อ. ที่ปรึกษา :
ผศ.ดร. ประพิม สุภคັນสนีย์, 150 หน้า. ISBN 974-17-0485-2.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะงานที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ
โรงพยาบาลศูนย์ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของระบบสุขภาพไทยใน
อนาคต โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย 1) พยาบาลวิชาชีพระดับบริหาร
2) นักวิชาการด้านการบริหารการพยาบาล และ 3) พยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการ รวม 29 ท่าน
เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม 3 รอบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ผลต่าง
ระหว่างมัธยฐานและฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะงานที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศูนย์ ที่ผู้เชี่ยวชาญ
ชาวมองเห็นสอดคล้องกันมีจำนวน 80 ลักษณะงาน จำแนกได้ 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านความมี
ทักษะที่หลากหลาย มี 15 ลักษณะงาน 2) ด้านความสำคัญของงาน มี 20 ลักษณะงาน 3) ด้านความมี
เอกลักษณ์ของงาน มี 12 ลักษณะงาน 4) ด้านความมีเอกสิทธิ์ในการทำงาน มี 14 ลักษณะงาน 5) ด้าน
ผลสะท้อนกลับของงานจากตัวงาน/ผู้รับผลงาน/ผู้ร่วมงาน มี 11 ลักษณะงาน และ 6) ด้านผลสะท้อน
กลับของงานที่เกิดกับผู้ปฏิบัติ มี 8 ลักษณะงาน ในจำนวน 80 ลักษณะงานนี้มีลักษณะงานที่ผู้เชี่ยวชาญ
ให้ความเห็นว่ามีความสำคัญในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาจากค่ามัธยฐานมากกว่า 4.50 จำนวน 48
ลักษณะงาน

สาขาวิชา ...การบริหารการพยาบาล.....ลายมือชื่อนิติศ
ปีการศึกษา2544.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4277826136 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD: DESIRABLE JOB CHARACTERISTICS / PROFESSIONAL NURSES/
REGIONAL HOSPITAL AND MEDICAL CENTERS.

VORALUX MOOKMANEE: A STUDY OF DESIRABLE JOB
CHARACTERISTICS OF PROFESSIONAL NURSES, REGIONAL
HOSPITAL AND MEDICAL CENTERS. THESIS ADVISOR: ASST.PROF.
PRAPIM SUPASANSANEE, Ph.D. 150 pp. ISBN 974-17-0485-2.

The purpose of this research was to study the desirable job characteristics, appropriate for future Thailand health system situation and trends, of professional nurses working in regional hospital and medical centers. The Delphi Technique was used to conduct this research. Experts panel composed of professional nurse administrators, nursing administration experts and professional nurses. The data collection via questionnaires were administered for three rounds. The total number of experts in the final round is 29. The median, mode, difference between median and mode and interquartile range were obtained.

Results of the study revealed that desirable job characteristics of professional nurses in regional hospital and medical centers agreed among experts composed of 80 job characteristics that could be classified into six aspects. The number of job characteristics in the according aspects are 1) fifteen job characteristics in the skill variety aspects 2) twenty job characteristics in the task significance aspects 3) twelve job characteristics in the task identity aspects 4) fourteen job characteristics in the autonomy aspects 5) eleven job characteristics in the feedback from job/clients/co-workers aspects and 6) eight job characteristics in the feedback on practitioners. Forty-eight job characteristics out of 80 were rated by the experts panel as the most significant job characteristics as shown by the median score of 4.5 or higher.

Field of study ..Nursing Administration ..Student's signature *Voralux Mookmanee*
Academic year.... 2001..... Advisor's signature *Prapim Supasansanee*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นความสำเร็จและให้ประสบการณ์ที่มีคุณค่ายิ่งแก่ผู้วิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพิม ศุภสันสนีย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ให้คำชี้แนะ ปรึกษา แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และให้ความกรุณา ให้กำลังใจ อย่างดียิ่งตลอดมา ทำให้ผู้วิจัยเกิดความอดุสาหะ พยายาม จนได้ผลงานที่สำเร็จและสมบูรณ์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งยิ่งนัก ตลอดจน ศาสตราจารย์ ดร. ประนอม โอทกานนท์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ อาจารย์ที่ปรึกษาด้านสถิติ ผู้ให้คำแนะนำที่มีประโยชน์อย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ในการตอบแบบสอบถาม จนทำให้ได้ข้อสรุปสำหรับงานวิจัยนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ นาวาอากาศโท ศิริวัฒน์ มุกคัมณี และคุณจุฑารัตน์ มุกคัมณี คุณพ่อและคุณแม่ ผู้ให้คำแนะนำ ปรึกษา ให้ความเป็นห่วง และเป็นกำลังใจ ให้ผู้วิจัยเกิดความมุ่งมั่น อดทน ตลอดจน ขอขอบคุณในความช่วยเหลือของ คุณชนิษฐา บุญญกาศ คุณสารภี ภาณุรัตน์ คุณจุฑารัตน์ กรสูตรวงส์ คุณเยาวภา อัสวพรประดิษฐ์ คุณนุชนาฏ อัครนิมณี คุณนงพงา จันทรัตน์ คุณเปรมจิตต์ วงศ์สรุตนันท์ คุณพิสิษฐ์ อิทธิยาวุฒิ คุณอพัชชา อิทธิยาวุฒิ และบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยบางส่วน ผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ครูอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในครั้งนี้

นางสาววรรักษ์ณี มุกคัมณี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
สถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในระบบสุขภาพไทย.....	8
ขอบเขตหน้าที่ของโรงพยาบาลศูนย์.....	15
งานการพยาบาล.....	18
ลักษณะงานกับแรงจูงใจในการทำงาน.....	29
เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย.....	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	47
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	53
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
5 สรุปผลการวิจัย.....	72
อภิปรายผล.....	76
ข้อเสนอแนะ.....	82
รายการอ้างอิง.....	90

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	91
รายนามและประวัติผู้เชี่ยวชาญ	
ภาคผนวก ข. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	114
ภาคผนวก ค. ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามรอบที่ 2 และ รอบที่ 3.....	129
ภาคผนวก ง. เหตุผลที่ตอบนอกพิสัยควอไทล์ในแบบสอบถามรอบที่ 3.....	144
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	150

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 มัชยฐาน ผลต่างระหว่างมัชยฐานกับฐานนิยม พิสัยระหว่างควอไทล์ของ ลักษณะงานด้านความมีทักษะที่หลากหลาย.....	59
2 มัชยฐาน ผลต่างระหว่างมัชยฐานกับฐานนิยม พิสัยระหว่างควอไทล์ของ ลักษณะงานด้านความสำคัญของงาน.....	61
3 มัชยฐาน ผลต่างระหว่างมัชยฐานกับฐานนิยม พิสัยระหว่างควอไทล์ของ ลักษณะงานด้านความมีเอกลักษณ์ของงาน.....	64
4 มัชยฐาน ผลต่างระหว่างมัชยฐานกับฐานนิยม พิสัยระหว่างควอไทล์ของ ลักษณะงานด้านความมีเอกสิทธิ์ในการทำงาน.....	66
5 มัชยฐาน ผลต่างระหว่างมัชยฐานกับฐานนิยม พิสัยระหว่างควอไทล์ของ ลักษณะงานด้านผลสะท้อนกลับของงานจากตัวงาน/ผู้รับผลงาน/ผู้ร่วมงาน.....	68
6 มัชยฐาน ผลต่างระหว่างมัชยฐานกับฐานนิยม พิสัยระหว่างควอไทล์ของ ลักษณะงานด้านผลสะท้อนกลับของงานที่เกิดกับผู้ปฏิบัติ.....	70

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ

หน้า

1	การแบ่งงานในโรงพยาบาลศูนย์ 500-1,000 เตียง.....	17
2	รูปแบบลักษณะของงาน.....	37